

ПРОПОЗИЦІЇ ДО МЕТОДИКИ НОРМУВАННЯ ПИТОМИХ ВИТРАТ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Наводяться розроблені у 2009 р. нові норми питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів для бюджетних установ на заміну діючих “Міжгалузевих норм споживання електричної та теплової енергії для установ і організацій бюджетної сфери України”, які були затверджені наказом Держкоменергозбереження України № 91 від 25.10.1999 р. Показано розбіжності діючих норм із сучасними нормативно-технічними документами та існуючим Державним будівельним стандартом.

Ключові слова: норми питомих витрат палива, споживання електроенергії, споживання теплоенергії в бюджетних установах

Діючі “Міжгалузеві норми споживання електричної та теплової енергії для установ і організацій бюджетної сфери України”, затверджені наказом Держкоменергозбереження України № 91 від 25.10.1999 р., розроблені на основі документа “Норми та вказівки по нормуванню споживання палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також на господарсько-побутові потреби в Україні”, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу від 14.12.1993 р. За час, що минув з моменту введення в дію цього документа, прийнято низку нових законодавчих актів, які змінюють нормативи і потребують внесення змін у означений вище документ, а саме: зміни № 1, 2001 р. та № 2, 2004 р. до СНиП 2.09.04-87 “Административные и бытовые здания”, Державні будівельні норми (ДБН) ДБН В.2.2-10-01 “Заклади охорони здоров’я” та зміна № 1 до цих норм, ДБН В.2.5-20-2001 “Газопостачання”, ДБН В.2.2-11-02 “Підприємства побутового обслуговування”, ДБН В.2.2-13-03 “Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди”, ДБН В.2.5-23-2003 “Проектування електрообладнання об’єктів цивільного призначення”, ДБН В.2.5-24-2003 “Електрична кабельна система опалення”, ДБН В.2.6-31:2006 “Теплова ізоляція будівель”, ДБН В.2.5-39:2008 “Теплові мережі”.

Значні зміни у нормативних документах, а саме уточнення усереднених розрахункових температур внутрішнього повітря для приміщень різного призначення та деякі уточнення температури для проектування опалення і вентиляції для окремих населених пунктів згідно зі зміною № 1, 1998 р. до СНиП 2.04.05-91 (у

діючій методиці температури для проектування взяті по КТМ 204-України 244-94, затвердженому у 1993 р.) вимагають перегляду норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) на опалення й вентиляцію приміщень, гаряче водопостачання, освітлення та господарсько-побутові потреби.

З метою розробки нових норм витрат ПЕР бюджетними установами виконано аналіз існуючого нормативного документа [1] для визначення його відповідності до діючої нормативної бази, проаналізовано основні види енергоспоживання в установах бюджетної сфери за формою статистичної звітності 11-МТП [2], яку було змінено у 2001, а згодом і у 2005 роках.

За діючим Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД) виокремлено види економічної діяльності (ВЕД-и), які належать до бюджетної сфери, та проведено аналіз обсягів енергоспоживання за ними у період 2004–2008 рр. Визначено, що ВЕД-и, які належать до бюджетних, такі: 64 – “діяльність пошти та зв’язку”; 66.02.0 – “пенсійні фонди”; 74.20.4 – “діяльність у сфері гідрометеорології”; 74.11.1 – “індивідуальна адвокатська діяльність” (державний захисник); 75 – “державне управління” (крім “оборони” та “діяльності системи з виконання покарань”, що потребують спеціального нормування); 80 – “освіта” (державні установи); 85 – “охорона здоров’я та надання соціальної допомоги” (державні установи); 91 – “діяльність громадських організацій” (професійні спілки бюджетної сфери); 92 – “діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг” (державні установи); 55.51.2 – “діяльність шкільних їдалень і кухонь”.

Установи бюджетної сфери, за даними [2], споживають паливо на виробництво теплової

енергії та інші виробничі потреби, теплову енергію – на теплопостачання, електроенергію – на освітлення та споживання електроустаткуванням (вентиляційні установки, компресорні, ін.). У 2004–2008 рр. спостерігається зниження загальних обсягів споживання палива на 15,8 %, у т.ч. у таких сферах економічної діяльності: “пошта та зв’язок” – на 13,4 %; “державне управління” – на 29,6 %. Збільшення використаного палива спостерігається у таких сферах: “освіта” – на 11,9 %, “охорона здоров’я” – на 3,9 %, “діяльність громадських організацій” – на 25 %, “діяльність у сфері культури і спорту” – на 30,7 %.

Аналіз споживання теплової енергії за ВЕД-ми [2] показує, що у сфері вищої освіти, гідрометеорології, архівах, адвокатській діяльності, бібліотеках, ботанічних садах і зоопарках, національній пошті теплопостачання здійснюється переважно від ТЕЦ загального користування, природні заповідники, санаторно-курортні організації, центри догляду за дорослими з вадами, соціальна допомога із забезпеченням проживання – від власних котельних та інших теплогенеруючих установок, деякі підприємства (лікувальні заклади, безпека населення в надзвичайних ситуаціях, експлуатація спортивних споруд, повна загальна середня освіта, сертифікаційна діяльність, управління на державному рівні, на рівні областей, міст і сіл) мають змішану систему надходження теплової енергії. Крім витрат на комунально-побутові потреби, тепла енергія за бюджетними ВЕД-ми витрачається і на виробниче споживання, яке становить від 18 % за ВЕД-ом “вища освіта” (код 80) до 81,5 % за ВЕД-ом “діяльність щодо безпеки населення у надзвичайних ситуаціях” (код 75).

Із загального споживання електроенергії у 2004–2008 рр. найбільша частка припадає на “державне управління” (40,0 %), “освіту” (23,5 %), “охорону здоров’я” (20 %), “діяльність пошти та зв’язку” (12,0 %) і лише 4,5 % складає решта видів діяльності. За деякими ВЕД-ми помітним є зростання споживання електроенергії за розглянутий період, а саме: “державне управління” – на 14 %, “освіта” – на 27 %, “охорона здоров’я” – на 25 %, “сфера культури і спорту” – на 33 %.

Аналіз чинних нормативних документів виявив у них деякі неточності, на яких необхідно акцентувати увагу. Так, у наказі Держком-

енергозбереження № 112 від 22.10.2002 р. “Основні положення з нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів у суспільному виробництві”, у розділі 4 “Одиниці вимірювання норм питомих витрат ПЕР” надруковано: “4.2 Витрати ПЕР на одиницю виробленої продукції нормуються... електричної енергії – у кіловат-годинах (кВт/г)”. Зрозуміло, що “кВт/г” – це помилка друкування, але її потрібно виправити на кВт·год, оскільки електроспоживання визначається як добуток потужності агрегату (установки) на час його роботи. Крім того, у попередньому п. 4.1 літерою “г” позначаються грами. Далі, у п. 4.7 сказано: “норми витрат ПЕР можуть встановлюватися на одиницю чистої продукції (для будівництва – на одиницю будівельно-монтажних робіт, які виконуються власними силами), що виражається у вартісних показниках, зведених до незмінних цін”. Термін “незмінні ціни” є невдалим. Відомо, що ціни змінюються по роках і протягом року, тому вартісні показники можуть бути у цінах, приведених до певного року (вибраного за базовий) або поточного року.

У нову редакцію “Методики розрахунку норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів для підприємств бюджетної сфери” внесено суттєві зміни. Зокрема, її доповнено формулою розрахунку річної потреби теплоти на опалення будинків, виходячи із розміру опалювальної площі. Питомі витрати енергоресурсів подано у різних одиницях (кДж/(м²·год·°С), ккал/(м²·год·°С)) за питомими опалювальними характеристиками будівель, які збудовані до 1985 р. та після 2000 р. за даними [3, 4]. Для перерахунку питомої опалювальної характеристики будівлі у кДж/(м³·год·°С) з кДж/(м²·год·°С) або навпаки застосовується кубатурний будівельний коефіцієнт, значення якого для етажності будівель по областях України взято з [3]. Розділ з нормування споживання теплоти на опалення доповнено пунктом щодо використання електричної кабельної системи опалення, розрахунок якої регламентується ДБН В.2.2-13-2003 [5] для різних типів будівель. При розрахунку максимальної потужності опалення та вентиляції враховано зміни до СНиП 2.04.05-91 “Отопление, вентиляция и кондиционирование” стосовно розрахункової температури зовнішнього повітря, яку для районних та обласних центрів України надано у спеціальному додатку 8 зміни № 1 до СНиП 2.04.05-91. При

розрахунку питомих витрат теплової енергії на гаряче водопостачання враховано коефіцієнт нерівномірності подачі гарячої води, оскільки в регіонах вона подається за графіками, зокрема, в державних санаторно-курортних закладах.

Норми питомих витрат палива на господарсько-побутові потреби регламентуються новим ДБН В.2.5-20-2001 "Інженерне обладнання будівель і споруд. Газопостачання". У проекті нової Методики нормування ПЕР для бюджетної сфери надано формули розрахунку норм питомих витрат палива та коефіцієнти переведення газового палива в умовне та умовного палива в одиниці теплоти (Мкал та МДж), що полегшуватиме роботу з нею.

Значних змін зазнала методика розрахунку норм питомих витрат електроенергії. Діючі показники питомих розрахункових (максимальних) електричних навантажень для гро-

мадських установ масового будівництва, які наведено у методиці 1999 р., ґрунтуються на ВСН 59-88 "Электрооборудование жилых и общественных зданий" та ВСН 97-83 "Инструкция по проектированию городских и поселковых электрических сетей", які втратили чинність з моменту прийняття нових ДБН В.2.5-23-2003 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення". У новому Державному будівельному стандарті подані комплексні усереднені електричні навантаження, які враховують усе електричне обладнання об'єкта, що має бути встановлене за відповідними діючими будівельними нормами та правилами. У табл. 1 для прикладу наведено порівняння старих питомих навантажень за ВСН 59-88 та нових – за ДБН В.2.5-23-2003, з якого видно, що питомі навантаження зросли майже по всіх

Таблиця 1

№ з/п	Організації бюджетної сфери	Одиниці виміру	Питоме максимальне електричне навантаження:	
			за ВСН 59-88	за ДБН В.2.5-23-2003
1.	Дитячі дошкільні заклади: а) з електрифікованими харчоблоками б) з газовими плитами	кВт/1 місце	0,4	0,45
			0,1	0,20
2.	Загальноосвітні школи: а) з електрифікованими їдальнями та спортзалами б) без електрифікованих їдалень, із спортзалами в) з буфетами без спортзалів г) без буфетів і спортзалів	кВт/1 учня	0,22	0,25
			0,15	0,17
			0,15	0,17
			0,13	0,15
3.	Професійно-технічні навчальні заклади з їдальнями	кВт/1 учня	0,40	0,45
4.	Заклади охорони здоров'я і відпочинку: а) лікарні хірургічного профілю з електрифікованими харчоблоками б) хірургічні корпуси (без харчоблоків) в) лікарні багатопрофільні з електрифікованими харчоблоками г) терапевтичні корпуси (без харчоблоків) д) радіологічні корпуси (без харчоблоків) е) лікарні дитячі з електрифікованими харчоблоками ж) терапевтичні корпуси дитячих лікарень (без харчоблоків)	кВт/1 ліжко-місце	2,5	2,5
			0,7	0,8
			2,2	2,2
			0,45	0,5
			0,6	0,7
			2,0	2,0
			0,30	0,40
5.	Будинки відпочинку і пансіонати без кондиціонування повітря	кВт/1 місце	0,3	0,4
6.	Дитячі табори	кВт/1 м ² житлових приміщень	0,02	0,03
7.	Поліклініки	кВт/1 відвідування за зміну	0,15	0,15

Таблиця 2

№ з/п	Організації бюджетної сфери	Одиниці виміру	Питоме максимальне навантаження	Річна кількість годин використання максимального навантаження, годин на рік		Показники річного електроспоживання на одиницю виміру, кВт-год на рік	
				від	до	від	до
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Дитячі дошкільні заклади: а) з електрифікованими харчоблоками б) з газовими плитами	кВт/місце	0,45 0,20	2200 2000	2600 2400	990 400	1170 480
2.	Загальноосвітні школи: а) з електрифікованими їдальнями та спортзалами б) без електрифікованих їдалень, із спортзалами в) з буфетами, без спортзалів г) без буфетів і спортзалів	кВт/1 учня	0,25 0,17 0,17 0,15	800 600 700 500	1200 1000 1100 900	200 102 119 75	300 170 187 135
3.	Професійно-технічні навчальні заклади з їдальнями	кВт/1 учня	0,45	900	1300	405	585
4.	Школи-інтернати	кВт/місце	1,10	2800	3400	3080	3740
5.	Будинки-інтернати для інвалідів та людей похилого віку	кВт/місце	2,20	1820	2050	4004	4510
6.	Заклади охорони здоров'я і відпочинку: а) лікарні хірургічного профілю з електрифікованими харчоблоками б) хірургічні корпуси (без харчоблоків) в) лікарні багатопрофільні з електрифікованими харчоблоками г) терапевтичні корпуси (без харчоблоків) д) радіологічні корпуси (без харчоблоків) е) лікарні дитячі з електрифікованими харчоблоками ж) терапевтичні корпуси дитячих лікарень (без харчоблоків)	кВт/ліжко-місце	2,50 0,80 2,20 0,50 0,70 2,0 0,40	3000 2800 2800 2200 2800 2800 2200	3500 3200 3400 3000 3200 3200 3000	7500 2240 6160 1100 1960 5600 880	8750 2560 7480 1500 2240 6400 1200
7.	Будинки відпочинку і пансіонати без кондиціонування повітря	кВт/місце	0,4	2000	2500	800	1000
8.	Дитячі табори	кВт/1 м ² житл.прим	0,03	1000	1400	30	42
9.	Поліклініки	кВт/відвід. за зміну	0,15	1900	2200	285	330

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8
10.	Гуржитки: а) з електроплитами на кухнях б) без електроплит на кухнях	кВт/місце	0,50 0,20	3000 2500	3400 3000	1500 500	1700 600
11.	Будівлі (приміщення) для науково-дослідних установ, проєктних, управлінських, громадських організацій та культурних закладів, адміністративні будинки підприємств: а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт/м ² корисної площі	0,055 0,04	2500 2200	3500 3200	137,5 88	192,5 128
12.	Навчальні корпуси вищих, середніх спеціальних навчальних закладів (без їдалень): а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт/м ² корисної площі	0,05 0,035	1100 900	1500 1300	55 31,5	75 45,5
13.	Лабораторні корпуси вищих і середніх спеціальних навчальних закладів (без їдалень): а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт/м ² корисної площі	0,07 0,055	1100 900	1500 1300	77 49,5	105 71,5
14.	Кінотеатри та кіноконцертні зали: а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт/місце	0,15 0,12	4500 4500	5500 5500	675 540	825 660
15.	Театри та цирки	кВт/м ² площі	0,35	3500	4500	1225	1575
16.	Палаці культури, клуби	кВт/м ² площі	0,45	1200	1800	540	810
17.	Бібліотеки	кВт/м ² площі	0,005	2000	3500	100	175

Таблиця 3

№ з/п	Організації бюджетної сфери	Одиниця виміру	Базова норма витрат електроенергії
1	2	3	4
1.	Дитячі дошкільні заклади: а) з електрифікованими харчоблоками б) з газовими плитами	кВт·год/місце	644 – 760 260 – 312
2.	Загальноосвітні школи: а) з електрифікованими їдальнями та спортзалами б) без електрифікованих їдалень, із спортзалами в) з буфетами без спортзалів г) без буфетів і спортзалів	кВт·год/1 учня	130 – 195 66 – 111 77 – 122 49 – 88
3.	Професійно-технічні навчальні заклади з їдальнями	кВт·год/1 учня	263 – 380
4.	Школи-інтернати	кВт·год/місце	2002 – 2431
5.	Будинки-інтернати для інвалідів та людей похилого віку	кВт·год/місце	2603 – 2932
6.	Заклади охорони здоров'я і відпочинку: а) лікарні хірургічного профілю з електрифікованими харчоблоками б) хірургічні корпуси (без харчоблоків) в) лікарні багатопрофільні з електрифікованими харчоблоками г) терапевтичні корпуси (без харчоблоків) д) радіологічні корпуси (без харчоблоків) е) лікарні дитячі з електрифікованими харчоблоками ж) терапевтичні корпуси дитячих лікарень (без харчоблоків)	кВт·год/ ліжко-місце	4875 – 5688 1456 – 1664 4004 – 4862 715 – 975 1274 – 1456 3640 – 4160 572 – 780
7.	Будинки відпочинку і пансіонати без кондиціонування повітря	кВт·год/місце	520 – 650
8.	Дитячі табори	кВт·год/м ² житл. приміщень	20 – 27
9.	Поліклініки	кВт·год/ відвід. за зміну	185 – 215
10.	Гуртожитки: а) з електроплитами на кухнях б) без електроплит на кухнях	кВт·год/місце	975 – 1105 325 – 390
11.	Будівлі (приміщення) для науково-дослідних установ, проектних, управлінських, громадських організацій та культових закладів, адміністративні будинки підприємств: а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт·год/м ² корисної площі	89 – 125 57 – 83
12.	Навчальні корпуси вищих, середніх спеціальних навчальних закладів (без їдалень): а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт·год/м ² корисної площі	36 – 49 20 – 30
13.	Лабораторні корпуси вищих і середніх спеціальних навчальних закладів (без їдалень): а) з кондиціонуванням повітря б) без кондиціонування повітря	кВт·год/м ² корисної площі	50 – 68 32 – 46
14.	Кінотеатри та кіноконцертні зали: а) з кондиціонуванням повітря	кВт·год / м ² корисної площі	439 – 536

Продовження табл. 3

1	2	3	4
15.	Театри та цирку	кВт·год/м ² корисної площі	796 – 1024
16.	Палаці культури, клуби	кВт·год/м ² корисної площі	351 – 527
17.	Бібліотеки	кВт·год/м ² площі	65 – 114

Таблиця 4

Області (регіони)	Тривалість холодного періоду року, днів	Регіональний коефіцієнт
Автономна Республіка Крим	153	0,87
Вінницька	180	1,02
Волинська	179	1,02
Дніпропетровська	172	0,98
Донецька	176	1,0
Житомирська	182	1,03
Закарпатська	154	0,87
Запорізька	166	0,94
Івано-Франківська	178	1,01
Київська (без Києва)	176	1,0
Кіровоградська	175	0,99
Луганська	172	0,98
Львівська	179	1,02
Миколаївська	160	0,91
Одеська	158	0,90
Полтавська	177	1,0
Рівненська	181	1,03
Сумська	185	1,05
Тернопільська	183	1,04
Харківська	179	1,02
Херсонська	163	0,93
Хмельницька	181	1,03
Черкаська	177	1,006
Чернівецька	173	0,98
Чернігівська	185	1,05
м. Київ	176	1,0

організаціях бюджетної сфери. Це збільшення становить від 12,5 до 100 % (табл. 1). Незмінними залишилися норми тільки в лікарнях хірургічного профілю з електрифікованими харчоблоками, багатпрофільних та дитячих лікарнях.

У табл. 2 представлені розраховані за новими ДБН В.2.5-23-2003 показники річного елек-

троспоживання; річна кількість годин використання максимального навантаження бралася за ВСН 97-83.

У проектні розрахунки (максимальні) норми електронавантаження та “споживану потужність” закладено коефіцієнти запасу для унеможливлення виходу з ладу системи електропостачання при масових пошкодженнях в

Таблиця 5

Області (регіони)	Регіональний коефіцієнт	Норма споживання електроенергії, кВт-год на дитину, за кількістю дітей		
		до 50	51...100	понад 100
Автономна Республіка Крим	0,87	271	249	226
Вінницька	1,02	318	292	265
Волинська	1,02	318	292	265
Дніпропетровська	0,98	306	280	255
Донецька	1,0	312	286	260
Житомирська	1,03	321	295	268
Закарпатська	0,87	271	249	226
Запорізька	0,94	293	269	244
Івано-Франківська	1,01	315	289	263
Київська (без Києва)	1,0	312	286	260
Кіровоградська	0,99	309	283	257
Луганська	0,98	306	280	255
Львівська	1,02	318	292	265
Миколаївська	0,91	284	260	237
Одеська	0,90	281	257	234
Полтавська	1,0	312	286	260
Рівненська	1,03	321	295	268
Сумська	1,05	328	300	273
Тернопільська	1,04	324	297	270
Харківська	1,02	318	292	265
Херсонська	0,93	290	266	242
Хмельницька	1,03	321	295	268
Черкаська	1,006	314	288	262
Чернівецька	0,98	306	280	255
Чернігівська	1,05	328	300	273
м. Київ	1,0	312	286	260

екстремальних ситуаціях. Тому для наближення показників електроспоживання до реальних рівнів розрахункові норми зменшені на 35 %. На цій основі сформовані базові норми витрат електроенергії для організацій бюджетної сфери (табл. 3).

Відповідно до фактичних обсягів електроспоживання бюджетними установами в регіонах України за статистичною звітністю у запропонованій методиці до базових норм введено регіональні коефіцієнти. За діючою методикою 1999 р. бюджетні установи Криму та Миколаївської обл. (південні регіони) мають найвищий регіональний коефіцієнт – 1,2, в той час як північні області: Чернігівська, Сумська – 0,95,

Волинська, Житомирська – 1,0, що, на нашу думку, не було достатньо обґрунтовано.

Тому у новій методиці ці коефіцієнти пропонується обчислювати на основі тривалості холодного періоду року (тривалості короткого світлового дня) в областях, яку прийнято у відповідності до табл. 1 з МСН 02.04.01.98 [6]. Регіональний коефіцієнт пропонується розраховувати таким чином: тривалість холодного періоду кожної області відносити до відповідного показника Київської області, який прийнято за одиницю. Наприклад, тривалість холодного періоду по Вінницькій області при середній температурі повітря $\leq 8^{\circ}\text{C}$ складає 180 днів, а по Київській – 176, відношення 180 до

176 і дає регіональний коефіцієнт по Вінницькій області 1,02. Розраховані таким чином регіональні коефіцієнти по областях України наведені у табл. 4.

При розрахунку індивідуальних норм питомих витрат електроенергії базову норму з табл. 3 множать на відповідний певній області регіональний коефіцієнт з табл. 4.

Як приклад розрахунку норм питомих витрат електроенергії у регіональних установах бюджетної сфери у табл. 5 наведено індивідуальні норми питомих витрат електричної енергії для дитячих дошкільних закладів з харчоблоками на газових плитах. Базова норма споживання електроенергії на дитину, за кількістю дітей: до 50 – 312 кВт-год; 50...100 – 286 кВт-год; понад 100 – 260 кВт-год.

ВИСНОВКИ

Встановлено, що діюча методика [1] 1999 р. не відповідає чинним нормативним документам і потребує докорінних змін.

Запропонована нова редакція Методики нормування ПЕР у бюджетній сфері, яка розроблена в Інституті загальної енергетики (ІЗЕ) НАН України у 2009 р. і передана до Національного агентства з ефективного використання енергетичних ресурсів (НАЕР) для запровадження.

Зміни методичних підходів особливо стосуються нормування питомих витрат електричної енергії, оскільки нові ДБН [6] суттєво змінили величини питомих електричних навантажень.

Запропоновано новий підхід до визначення регіональних коефіцієнтів, який обґрунтовано на основі аналізу статистичної звітності споживання електричної енергії в регіонах більш ретельно, ніж це було зроблено у методиці 1999 р.

Розроблений ІЗЕ НАН України проект нової Методики нормування ПЕР у бюджетній

сфері виконано на замовлення НАЕР у 2009 р., але роботу профінансували не в повному обсязі й поклали в архів. Враховуючи існуючий в Україні дефіцит палива власного видобутку, вважаємо такий підхід до нормативних документів, а саме продовження дії старої методики, шкідливим для держави.

1. *Міжгалузеві норми споживання електричної та теплової енергії для установ і організацій бюджетної сфери України*. Затверджено Наказом Державного комітету України з енергозбереження № 91 від 25.10.1999. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/big/text456/pg1.htm>.
2. *Звіт про результати використання палива, теплоенергії і електроенергії за 2004–2008 рр. (форма 11-МТП) / Державний комітет статистики України*.
3. *Норми та вказівки з нормування витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також на господарсько-побутові потреби в Україні, КТМ 204 України 244-94*. – К.: УкрНДІнжпроект, 2001. – 376 с.
4. *Посібник та доповнення до “Норм та вказівок з нормування витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також на господарсько-побутові потреби в Україні”, КТМ 204 України 244-94*. – [Чинний від 2001-04-01]. – К.: УкрНДІнжпроект, 2001. – 64 с.
5. *Інженерне обладнання будинків і споруд. Електрична кабельна система опалення: ДБН В 2.5-24-2003*. – [Введені вперше]. – К., 2004. – 42 с.
6. *Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення: ДБН В.2.5-23-03*. – К.: Держком. України з будів. та архітект., 2004. – 128 с.

Надійшла до редколегії: 16.02.2011